

Cum îmi pot forma o conștiință creștină?

Întrebări Cruciale

R.C. SPROUL

Cum îmi pot forma o conștiință creștină?

Cum îmi pot forma o conștiință creștină?

R.C. SPROUL

CUM ÎMI POT FORMA O CONȘTIINȚĂ CREȘTINĂ?

R.C. Sproul

© 2021 Asociația MAGNA GRATIA. Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă în orice formă și prin orice mijloace – electronice, mecanice, prin fotocopiere, microfilmare, înregistrare sau alt fel – cu excepția unor citate scurte în recenzii, fără permisiunea prealabilă a deținătorului drepturilor de autor.

Copyright © 2013 by R.C. Sproul. Originally published by Reformation Trust Publishing, a division of Ligonier Ministries. Translated by permission. All rights reserved.

Tradus și publicat cu permisiune. Publicată în original sub titlul *How Can I Develop a Christian Conscience?* de Ligonier Ministries (2013).

Traducerea: Asociația MAGNA GRATIA. Asociația MAGNA GRATIA nu susține în mod necesar toate punctele de vedere ale autorilor pe care îi traduce și/sau publică. Dacă nu este precizat altfel în text, citatele biblice sunt preluate din Biblia Cornilescu, ediția revizuită. Drepturi de autor British and Foreign Bible Society (BFBS) și Societatea Biblică Interconfesională din România (SBIR) 1924, 2016. Folosit cu permisiune.

Design copertă: Ligonier Creative, Asociația MAGNA GRATIA

RESPECTAȚI DREPTURILE DE AUTOR!

Este interzis în mod expres:

imprimarea cărții indiferent de modalitatea de folosire, indiferent de scop și de modalitatea de imprimare, inclusiv imprimarea profesională (la tipografie, indiferent dacă produsul este comercializat sau nu);

stocarea fișierelor oricărei cărți pe bloguri, pagini de internet, portaluri sau transmiterea pe cale electronică, altfel decât a link-urilor către website-ul MAGNA GRATIA.

copierea și republicarea a peste 250 de semne/publicație pe alte portaluri, pagini de internet, bloguri, în publicații tipărite sau în preddici, prezentări, conferințe etc.

producția și/sau distribuția de opere derivate (ex. audiobook, clipuri video, videoblog, broșuri, alte publicații etc.) care conțin, parțial sau integral, material din această publicație, indiferent dacă opera derivată este comercializată sau nu.

Citiți politica integrală de copyright la adresa: magnagratia.org/copyright.html

Asociația MAGNA GRATIA
Str. Liliacului nr.26,
Dascălu-Ilfov 077075
Email: contact@magnagratia.org
Internet: www.magnagratia.org

CUPRINS

Capitolul 1. Chestiunea conștiinței	7
Capitolul 2. Rânduialile creației	17
Capitolul 3. Linia de demarcație	27
Capitolul 4. Distorsiunea legalismului	35
Capitolul 5. Distorsiunea antinomianismului	43
Capitolul 6. Grade de păcat	51
Despre autor	61

Capitolul 1

CHESTIUNEA CONȘTIINȚEI

Pentru creștini este foarte important să ia în considerare chestiunea conștiinței. În perspectiva clasică, se credea că ea este ceva implantat de Dumnezeu în mințile noastre. Unii oameni au mers până acolo încât să descrie conștiința ca glasul lui Dumnezeu din interiorul nostru. Ideea era că Dumnezeu ne-a creat așa încât a creat o legătură între sensibilitățile minții și conștiinței, cu responsabilitatea ei nativă față de legile veșnice ale lui Dumnezeu. De exemplu, să ne gândim la legea naturii despre care apostolul Pavel scrie că este scrisă în inimile noastre. Exista o sensibilitate a conștiinței cu mult înainte ca Moise să se fi coborât de pe Muntele Sinai cu tablele de piatră.

Faimosul filosof Immanuel Kant era agnostic în ce privește abilitatea omului de a acționa plecând de la această lume și ajungând la transcendența lui Dumnezeu. Chiar și așa, el a propus ceea ce considera a fi un argument moral în favoarea existenței lui Dumnezeu, argument bazat pe ceea ce el a denumit simțământul

universal al necesității, simțământ implantat în inima fiecărei ființe omenești. Kant credea că orice om poartă în el un simțământ autentic despre ce anume trebuie să facă într-o anumită situație. El a denumit acest simțământ imperativul categoric. El credea că există două lucruri care umplu sufletul de uimire și reverență constant proaspete și constant crescânde: cerurile înstelate de sus și legea morală din interior. Este important să observăm acest lucru deoarece, chiar și în domeniul filozofiei seculare a existat în istorie o recunoaștere a rolului conștiinței în viața omului.

Din punct de vedere istoric și al gândirii clasice, conștiința fost considerată legătura noastră cu etica transcendentă ce rezidă în Dumnezeu. Dar odată cu revoluția morală din societatea noastră, a apărut o abordare diferită a conștiinței, anume perspectiva relativistă. Vremurile noastre sunt cu adevărat o epocă a relativismului, în care valorile și principiile sunt considerate niște simple expresii ale dorințelor și intereselor unui anumit grup de oameni, într-o anumite perioadă din istorie. Noi auzim repetat că nu mai există valori absolute în lumea de astăzi.

Totuși, dacă n-ar exista principii absolute și transcendente, cum să explicăm acest mecanism numit conștiință? Într-o abordare relativistă, conștiința este definită în termenii evoluției: personalitățile interioare subiective ale oamenilor reacționează față de tabuurile

evolutive avantajoase impuse asupra lor de către societate și de către mediul în care trăiesc. Ajungând într-o perioadă din dezvoltarea noastră când aceste tabuuri nu ne mai ajută în evoluția noastră, oamenii cred că putem să renunțăm la ele fără să ne gândim câtuși de puțin la consecințe.

În urmă cu câțiva ani, pe când eram profesor, am consiliat o studentă care era copleșită de un sentiment adânc de vinovăție pentru că se complăcuse în relații sexuale cu logodnicul ei. Ea mi-a spus că îi vorbise unui păstor despre vinovăția ei. El o consiliase așa încât modalitatea de a scăpa de vinovăție părea a fi să recunoască sursa acesteia. Păstorul acela îi spusese că ea nu făcuse nimic greșit, ci mai degrabă că sentimentele ei de vinovăție erau rezultatul faptului că fusese victima trăirii într-o societate dominată de o etică puritană. Acesta îi explicase că ea fusese condiționată de anumite tabuuri sexuale care o făceau să se simtă vinovată, când în fapt n-ar fi trebuit, și că ceea ce ea făcuse fusese un act matur, o expresie responsabilă a atingerii vârstei adulte.

Totuși, ea a venit la mine plângând și a exclamat că se simțea încă vinovată. I-am spus că este posibil ca o persoană să se simtă vinovată pentru că are o conștiință agitată, neliniștită în legătură cu un lucru care, în realitate, să nu fie o încălcare a lui Dumnezeu, dar în cazul ei, ea încălcase Legea lui Dumnezeu, așa că ar fi trebuit să se bucure că se simțea vinovată, pentru că durerea,

pe cât de deranjantă ni se pare, este un lucru important pentru sănătatea noastră. În domeniul fizic, atunci când simțim durere, acest lucru semnalează că ceva greșit se petrece în trupul nostru. Spiritual vorbind, durerea dată de vinovăție poate să ne semnaleze că ceva este greșit în sufletele noastre. Există un remediu pentru aceasta, și remediu este același pe care biserica l-a oferit întotdeauna, anume iertarea. Vinovăția reală are nevoie de iertare reală.

Problema acestei femei ilustrează conflictul dintre înțelegerea tradițională a păcatului și conștiinței, și conceptul nou legat de acesta. Noul concept vede conștiința ca pe un proces evolutiv, condiționat de societate, care este un rezultat al tabuurilor. Cum rezolvă creștinul astfel de probleme? Există o perspectivă biblică asupra conștiinței?

Termenul ebraic tradus prin „conștiință” apare în Vechiul Testament, dar foarte rar. Totuși, în Noul Testament pare să existe o conștientizare mai mare a importanței rolului conștiinței în viața creștină. Termenul grec tradus prin conștiință apare de 31 de ori în Noul Testament și pare să aibă o dimensiune dublă, așa cum au susținut teologii medievali. El implică alternativ ideea de acuzare sau de justificare. Când noi păcătuim, conștiința este tulburată. Ea ne acuză. Cunoștința este instrumentul pe care Dumnezeu Duhul Sfânt îl folosește pentru a ne convinge de păcat, pentru a ne duce la pocăință și pentru a primi vindecarea iertării care decurge din Evanghelie.

Dar mai există și sensul în care această voce morală din mințile și inimile noastre ne spune și ce este bine. Amintiți-vă că un creștin este întotdeauna o țintă a criticilor, care pot să fie valide sau nu. Chiar și în cadrul comunității creștine, există diferențe mari de opinie cu privire la comportamente care sunt sau nu pe placul lui Dumnezeu. Cineva poate să accepte dansul, iar altcineva să îl dezaprobe. Cum putem ști cine are dreptate?

În Noul Testament vedem că nu conștiința este autoritatea etică finală pentru comportamentul omului, întrucât conștiința se poate schimba. În timp ce principiile lui Dumnezeu nu se schimbă, conștiințele noastre pot să se dezvolte și pot să se eschiveze. Aceste schimbări pot fi pozitive sau negative. De exemplu, profeții Vechiului Testament au tunat judecata lui Dumnezeu asupra poporului Israel care ajunsese să se obișnuiască să păcătuiască. Una dintre marile acuzații la adresa Israelului în vremea regelui Ahab era că aceștia ajunseră atât de obișnuiți cu răul, încât îi tolerau ticăloșiile împăratului. În ei se ajunsese la un fel de împietrire a inimii. Conștiințele evreilor erau tocite și goale. Gândește-te la această realitate din viața ta, la idealurile pe care le aveai pe când erai copil. Gândește-te la săgețile conștiinței care și-au făcut loc în viața ta pe când ai experimentat pentru prima dată anumite lucruri pe care le considerai greșite. Ai fost copleșit și zguduit. Poate că te-ai și îmbolnăvit fizic. Dar puterea păcatului poate

eroda conștiința până în punctul în care devine o voce leșinată, rămasă ascunsă în cotloanele cele mai adânci ale sufletului tău. În felul acesta, cunoștințele noastre devin împietrite și seci, condamnând ceea ce este bine și scuzând răul.

Este interesant că putem găsi întotdeauna pe cineva care să vină articulat și convingător în apărarea legitimității etice a unor acțiuni pe care Dumnezeu le-a judecat ca groaznice înaintea Lui. Ca oameni, abilitatea noastră de ne apăra în fața culpabilității morale a devenit destul de dezvoltată și nuanțată. Când începem să numim răul bine și binele rău, societatea ajunge puternic afectată de probleme. Pentru a face așa ceva, trebuie să distrugem glasul conștiinței și, în esență, îl punem pe om în poziția autorității finale în viață. Tot ceea ce are de făcut omul este să își ajusteze conștiința așa încât ea să se potrivească valorilor lui etice. Apoi putem trăi în pace, gândindu-ne că trăim într-o stare de neprihănire.

Conștiința poate fi stârnită să fie sensibilă, dar într-o modalitate distorsionată. Amintiți-vă că perspectiva relativistă și evolutivă asupra conștiinței este construită pe principiul că glasul conștiinței este răspunsul subiectiv față de tabuurile pe care societatea ni le impune. Chiar dacă nu cred că o astfel de perspectivă este în final convingătoare, trebuie să recunosc că există un element de adevăr în ea. Noi recunoaștem că oamenii pot avea conștiințe foarte sensibile, nu pentru că ele ar

fi informate de Cuvântul lui Dumnezeu, ci de reguli și restricții inventate de oameni. În anumite comunități creștine, testul credinței cuiva este dacă acea persoană dansează sau nu. Dacă cineva crește într-un astfel de mediu și decide să danseze în viitor, ce anume se petrece cu el? În mod obișnuit, persoana aceea este copleșită de vinovăție că a dansat. Cum ar trebui să răspunzi față de aceasta? I-ai spune acelei persoane că dansul nu este un păcat, că a avut o conștiință informată greșit? Aceasta ar putea fi o abordare normală, dar un astfel de răspuns poate fi problematic din următorul motiv: conștiința poate să scuze ceea ce ar trebui să acuze și, în sens invers, poate să acuze ceva, când ar trebui să scuze. Trebuie să ținem minte că păcătuim dacă acționăm împotriva conștiinței.

La Dieta de la Worms, Martin Luther se afla într-o agonie morală pentru că stătea singur împotriva liderilor bisericii și a statului, iar aceștia îi cereau să își retragă scrierile. Dar Luther era convins că scrierile lui erau în acord cu învățătura Cuvântului lui Dumnezeu, așa că, în acel moment de criză, el a spus: „Nu pot retrage. Conștiința mea este captivă Cuvântului lui Dumnezeu, și a acționa împotriva conștiinței nu este nici bine și nici sigur”. Acesta nu este un principiu pe care Martin Luther l-a inventat cu ocazia Dietei de la Worms. El este un principiu al Noului Testament: „Tot ce nu vine din încredințare, e păcat” (Rom. 14:23).

Dacă un om este crescut într-un mediu care a convins că este păcat să citească filozofie, dar el citește filozofie, atunci păcătuiește. De ce? Oare pentru că a citi filozofie este păcat? Nu, ci pentru că face un lucru despre care crede că este păcat. Dacă facem ceea ce credem că este păcat, chiar dacă suntem informați greșit, ne facem vinovați de păcat. Suntem vinovați că facem ceva despre care credem că este greșit. Acționăm împotriva conștiințelor noastre. Acesta este un principiu foarte important. Luther avea dreptate când spunea că „nu este nici drept și nici sigur să acționez împotriva conștiinței”.

Pe de altă parte, trebuie să ne amintim că a acționa potrivit conștiinței poate să fie uneori un păcat. Atunci când conștiința este informată greșit, trebuie să căutăm să vedem care sunt motivele acestei informări greșite. Se datorează ea faptului că persoana fost neglijentă în studiul Cuvântului lui Dumnezeu? Dumnezeu a găsit de cuviință să ne reveleze principiile Lui, și El îi cere fiecărui creștin să stăpânească aceste principii așa încât să aibă o conștiință bine informată. Aș putea să cred că este un lucru acceptabil să mă complac într-o anumită acțiune pe care Dumnezeu o interzice categoric, dar în ziua de apoi nu pot să-I spun lui Dumnezeu: „Nu știam că nu Ți-ar plăcea această formă de comportament. Conștiința mea nu m-a acuzat, așa că am acționat potrivit ei”. Într-o astfel de situație, ai acționat potrivit unei conștiințe aflată în ignoranță față de Cuvântul lui Dumnezeu

care îți era disponibil și pe care erai chemat să îl studiezi și să fii sârguincios în înțelegerea lui.

Trebuie să ne întoarcem acum la primul principiu. Pentru creștini, nu conștiința este autoritatea finală a vieții. Noi suntem chemați să avem gândul lui Hristos, să cunoaștem ce este bine și să avem mințile și inimile echipate cu adevărul lui Dumnezeu, așa încât, atunci când vine momentul presiunii, să putem fi în stare să ne împotrivism ispitei cu integritate.

Capitolul 2

RÂNDUIELILE CREAȚIEI

În acest capitol vom analiza un element important al eticii creștine care este adesea trecut cu vederea. Trebuie să analizăm ceea ce teologii au numit rânduielele creației. O să încep cu o afirmație care ar putea să te surprindă: creștinii din orice societate și din orice epocă trăiesc întotdeauna sub Lege. Surpriza pe care ai putea să o ai în fața acestei afirmații poate veni din faptul că în Noul Testament ni se spune în mod repetat că noi nu mai suntem sub Lege, ci sub har. Și cu siguranță că pun și eu un accent mare pe importanța centrală a harului în înțelegerea eticii creștine. Cu toate acestea, nici măcar tot harul care vine asupra noastră în Noul Testament nu elimină total faptul că trăim sub Lege.

Noi suntem creștini, trăim în Noul Testament și, dacă privim la această lume împărțind lucrurile în categorii biblice, vedem că Biblia este divizată în testamente diferite. Un testament este un legământ. Noi vorbim despre vechiul legământ și despre noul legământ, despre Vechiul Testament și despre Noul Testament. Dar

trebuie să ducem această discuție un pic mai departe. Care este esența unui legământ? În termenii cei mai simpli, un legământ este un acord sau contract între două sau mai multe persoane. Fiecare legământ conține în el anumite beneficii și promisiuni, și fiecare legământ include cerințe legale sau legi. Chiar și noul legământ, Noul Testament, este un legământ care conține legi. Isus a spus: „Dacă Mă iubiți, veți păzi poruncile Mele” (Ioan 14:15). Evident, blestemul Legii a fost stins în Hristos. Am fost răscumpărați de sub blestem, dar asta nu înseamnă că de acum, creștini fiind, nu mai avem niciun fel de obligații față de Dumnezeu nostru. Există legi în Noul Testament la fel cum au existat legi în Vechiul Testament.

Fiind creștin, sunt un membru al unei comunități a legământului, pe care o denumim biserică. Fiecare membru al bisericii creștine ia parte la noul legământ la fel cum fiecare membru al casei lui Israel din Vechiul Testament era parte din vechiul legământ. Evreii și creștinii deopotrivă sunt părtași legământului, dar cum rămâne cu restul lumii? Care este situația milioanelor de oameni de pe această planetă, care nu sunt membri ai bisericii creștine și nici membri ai comunității evreiești? Se află ei într-o relație de legământ cu Dumnezeu? Răspunsul este da.

Toți oamenii de pretutindeni sunt parte dintr-o relație de legământ cu Dumnezeu, chiar dacă ei nu se

alături niciodată bisericii creștine sau poporului evreu. Primul legământ pe care Dumnezeu l-a făcut cu omul a fost cel încheiat cu Adam, care a reprezentat întreaga rasă omenească. În acel legământ, numit legământul creației, Dumnezeu a intrat într-o relație contractuală cu toate ființele omenești. Prin natura lui, fiecare urmaș al lui Adam este părtaș legământului creației. Acesta poate să nu fie o relație bazată pe har, dar este totuși o relație. Legile pe care Dumnezeu le-a dat în creație rămân aplicabile tuturor oamenilor. Nu contează dacă oamenii sunt religioși, membri ai casei lui Israel sau membri ai bisericii locale.

Există un anumit corpus de reglementări morale pe care Dumnezeu îl dă tuturor oamenilor, și la acest corpus de legi ne referim atunci când vorbim despre legământul creației.

Ce fel de rânduieli sunt incluse în legământul creației? Vom privi la câteva dintre principiile și poruncile pe care Dumnezeu le-a zidit în relațiile oamenilor încă de la început. În Grădina Eden, Dumnezeu a instituit sanctitatea vieții. Rasa omenească știa că este greșit săucidă dinainte ca Moise să primească Cele 10 Porunci pe muntele Sinai. Interdicția împotriva crimei era prezentă deja în legea creației. Ea este o rânduială a creației. Un alt principiu ține de sanctitatea căsătoriei. Căsătoria nu este un lucru care s-a dezvoltat arbitrar de-a lungul timpului. Ea nu constă în faptul că ființele omenești, prin

natura lor, erau lipsite de înclinația către relații monogame și, mai târziu, prin tabuurile din societate, au ajuns manipulate să formeze unitatea familiei care funcționează ca elementul stabil și centrul oricărei societăți. Sanctitatea căsătoriei este dată de Dumnezeu prin creație. Evident, acesta este unul dintre motivele pentru care biserica recunoaște validitatea ceremoniilor de cununie civilă. Noi nu credem că doar biserica ar avea dreptul de a oficia căsătorii. Noi recunoaștem validitatea căsătoriei încheiată înaintea funcționarilor statului, pentru că ea nu este o rânduială exclusiv bisericească. Ea este o rânduială a creației. Statul nu doar că are dreptul, ci are și responsabilitatea de a reglementa aceste chestiuni.

Cum se aplică aceasta în viețile noastre zilnice, din perspectivă creștină? Fiind creștini, noi trăim sub mai mult decât un legământ. Deși suntem membri ai trupului lui Hristos, noi rămânem membri ai trupului creației. Noi încă ne aflăm sub legile și rânduielile pe care Dumnezeu le-a impus asupra omului ca atare, de la creație.

Trebuie să înțelegem că rânduielile creației transcend limitele legilor particulare pe care le găsim în biserica Noului Testament. Asta înseamnă că legile creației trec dincolo de granița bisericii creștine. Una dintre problemele cele mai disputate din societatea noastră este relația dintre biserică și legislația civilă. Legământul creației stabilește temeiul pe baza căruia biserica

poate să trateze aspecte morale din societatea seculară mai largă.

Noi credem în separarea bisericii de stat, așa că unii oameni spun că nu este treaba bisericii să se ocupe de chestiuni morale din afara ei. Dar noi nu vorbim despre impunerea de rânduieli sau porunci bisericești asupra societății mai largi. Cu siguranță că, dacă ne-am transforma într-un grup de presiune și am încerca să impunem celebrarea Cinei Domnului asupra fiecărui cetățean al țării, acest gest ar însemna o încălcare a principiului separării bisericii de stat. Noi nu putem impune o cerință legală asupra oamenilor care trăiesc în afara cadrului legământului în care a venit acel mandat specific, anume noul legământ în Hristos. Dar cum rămâne cu situația când statul nu își împlinește obligația dată de Dumnezeu prin rânduielile creației? Biserica este chemată să fie o voce profetică în Numele lui Dumnezeu în societate și să atragă atenția că toți oamenii se află sub autoritatea mandatului creației.

Dar dacă oamenii sunt atei și nu recunosc legile creației? Amintiți-vă că ateismul nu anulează legile pe care Dumnezeu i le-a dat omului. Legământul creației este un lucru de care oamenii nu pot scăpa. Nimeni nu poate pur și simplu să îl respingă și să plece. Noi putem încălca legământul creației, dar nu îl putem anula. Așadar, creștinii sunt chemați să fie voci în favoarea menținerii și ocrotirii sanctității vieții, a sanctității căsătoriei,

a sanctității muncii și, evident, chiar și a sanctității zilei Sabatului. Acestea sunt legi care se aplică tuturor oamenilor din orice epocă, din orice loc și din orice societate.

De câte ori ai auzit spunându-se că „nu poți legifera moralitatea”? Acest lucru s-a spus atât de des, încât a devenit un fel de clișeu în societatea noastră. Este interesant de observat că chiar această frază a trecut printr-un fel de metamorfoză ciudată. Sensul original era că nu poți pune capăt păcatului doar prin a adopta legi care îl interzic. Dacă am putea, am fi în stare să facem să dăm o lege împotriva oricărui păcat imaginabil, cu gândul că acea lege în sine ar pune capăt răului. Dar noi știm mai bine cum stau lucrurile. Știm că oamenii păcătuiesc în ciuda faptului că legile le spun să nu facă astfel de lucruri. În fapt, Pavel însuși explică această idee în cartea Romani, în care spune că există un anumit sens potrivit căruia prezența Legii îi face pe oamenii decăzuți să păcătuiască cu o mai mare înverșunare împotriva ei.

Dar afirmația că nu poți legifera moralitatea a ajuns să aibă sensul că ar fi greșit ca guvernul să dea vreodată o lege care să aibă caracter moral. Din nefericire, am auzit foarte puțini oameni gândindu-se la implicațiile unei astfel de idei. Ce s-ar petrece într-o societate dacă n-ar fi permis să se adopte nicio lege care să aibă caracter moral? Legiuitorii n-ar mai avea mare lucru de făcut. Ce să legifereze? Drapelul național? Simbolul statului? Viteza maximă? Dar felul în care o persoană își

conduce mașina pe autostradă este o chestiune morală. Dacă aș pune în pericol viața cuiva ca urmare a intereselor mele egoiste, acest act are implicații morale. Furtul proprietății altcuiva are implicații morale. Dacă nu putem legifera moralitatea, nu putem avea legi împotriva crimei, a furtului, a înșelătoriei sau a comportamentului necivilizat în public, pentru că toate aceste lucruri sunt chestiuni morale. Evident, dacă te gândești bine, îți dai seama că aspectele morale stau în centrul fiecărei legi care se adoptă. Chestiunea nu este dacă statul ar trebui să legifereze moralitatea sau nu. Chestiunea este care anume aspecte de moralitate ar trebui să fie legiferate de stat. Acest domeniu este unul în care societatea noastră a experimentat o criză profundă. Care este ghidul călăuzitor pentru legile țării? Am văzut o mulțime de întorsături în linia generală a legislației, nu doar în istoria Americii, ci și în istoria civilizației occidentale. Iar oamenii par că vor să se îndepărteze tot mai mult de conceptul iudeo-creștin al legii.

În istorie s-a spus întotdeauna că există trei niveluri ale legii. Există ceea ce denumim legea eternă, apoi legea naturală și, în final, legea pozitivă. Haideti să înțelegem acești termeni, luând-o în sens invers. O lege pozitivă este o anumită lege care apare în reglementările civile. „Este interzis să vinzi grâu folosind un cântar fals”. Aceasta este o lege pozitivă. Imediat pot să se ridice întrebări: „Ei bine, de ce n-ar trebui să vindem grâu

folosind cântare false? De ce nu putem minți în legătură cu ingredientele mărfurilor pe care le vindem?” Istoric vorbind, vedem că acest fel de vânzare implică încălcarea anumitor principii. Principiile încălcate aici sunt cel al integrității muncii și cel al sanctității adevărului.

Legea naturală statuează că există în natură anumite principii care n-ar trebui încălcate niciodată. Dar de ce? Doar pentru că natura spune că este ceva greșit? Nu. Din punct de vedere istoric, creștinismul a spus dintotdeauna că legile pe care le descoperim în natură constituie manifestări exterioare ale Legii lui Dumnezeu. Amintiți-vă că toate legile adevărate și drepte sunt bazate, în ultimă instanță, pe caracterul lui Dumnezeu și pe ființa Sa eternă. Noi căpătăm o reflectare a lui Dumnezeu în legea naturală din acele principii veșnice.

În final există legi particulare, pozitive, adoptate în această lume, care au rolul de a reflecta legea naturală. La rândul lui, acest lucru reflectă legea veșnică, astfel încât o lege este considerată bună sau dreaptă dacă ea corespunde în ultimă instanță standardelor neprihăririi lui Dumnezeu.

În societatea occidentală ne confruntăm acum cu o criză de proporții uriașe. Ea este o criză a principiilor etice. În secolul al XVII-lea și la începutul secolului al XVIII-lea, în decursul perioadei iluminismului, în Europa s-a făcut auzită o reacție uriașă împotriva revelației biblice. Atunci a fost respinsă încrederea într-o

sursă revelată de cunoaștere a legii veșnice. Societatea a încercat să se reseteze într-o modalitate revoluționară, bazându-și structura legală pe legea naturală, dar separat de legea revelată a lui Dumnezeu. În fapt, unul dintre popoarele care a rezultat în acel moment al istoriei a fost republica Statelor Unite ale Americii. Există o frază cheie în documentele noastre întemeietoare adoptate chiar în acea vreme: Noi suntem înzestrați de Creatorul nostru cu anumite drepturi inalienabile, printre care viața și libertatea de a căuta fericirea. Ideea sanctității vieții înrădăcinată și întemeiată în creație este parte din temelia ethosului filozofic al poporului nostru [american, n.tr.].

Dar în secolul al XIX-lea, odată cu apariția *pozitivismului*, a început să se erodeze încrederea în legea naturală. Pe când era judecător asociat la Curtea Supremă, Oliver Wendell Holmes a spus că legea nu mai poate fi adoptată făcând de la apel la principiile transcendente ale adevărului absolut. El a spus că legea reflectă doar gusturile și preferințele societății de la un anumit moment. O astfel de idee creează relativismul legal în care trăim acum, în care legile sunt adoptate într-un fel în care sunt despărțite de fundamentul lor clasic. Standardele procesului legislativ nu mai este adevărul veșnic, nici principiile veșnice, nici caracterul lui Dumnezeu, ci totul ține de dorințele și preferințele celei mai puternice sau mai vocale majorități. Legea care prevalează în țară

ține de ceea ce grupurile de interese sunt în măsură să legifereze, iar când acest lucru se petrece, începem să trăim pe baza preferințelor, nu pe baza principiilor. Acesta este un moment în care creștinii ar trebui să atragă atenția la *lex aeternita*, legea veșnică, și să spună că legea veșnică a lui Dumnezeu este manifestată în *lex naturalis*, legea naturală care se găsește în creație. Acest lucru protejează societatea de tirania majorității umane și ne așază în siguranță sub autoritatea Legii lui Dumnezeu.

Există o diferență între guvernarea prin oameni și guvernarea prin lege. Oamenii fac legi, dar legile pe care ei le fac ar trebui să se subordoneze Legii lui Dumnezeu. Aceasta este norma supremă a unei societăți. Creștini fiind, trebuie să fim foarte alerti în fața acestei schimbări radicale a fundamentelor societății noastre și a sistemului judiciar. Trebuie să ne deschidem gurile și să spunem „nu” atunci când îi vedem pe legiuitori acționând pe baza preferințelor în loc să acționeze pe baza principiilor. Evident, dacă va avea loc vreo reformă, ea trebuie să înceapă cu noi. Ea trebuie să înceapă cu viețile noastre. În esență, ceea ce societatea face sau nu ar trebui să îmi afecteze responsabilitatea înaintea lui Dumnezeu. Suntem chemați să fim oameni ai principiilor. Reforma are loc atunci când începem să trăim pe baza principiilor, nu pe baza preferințelor.

Capitolul 3

LINIA DE DEMARCAȚIE

Ne aflăm în mijlocul unei revoluții. Nu este una sângeroasă sau armată, dar este o revoluție. Este una acut de reală, care afectează viața fiecărui creștin. Mass-media o etichetează ca revoluție morală.

Noi, creștinii, suntem preocupați de chestiunile morale și vedem că etica, tratată ca o știință, nu este ceva ce rezultă pur și simplu din procesele evolutive din natură. Ea este un subcapitol al disciplinei teologiei. Societatea noastră este confuză în ce privește etica și moralitatea. În vocabularul nostru, veți descoperi că majoritatea oamenilor folosesc alternativ termenii *etică* și *morală*, ca și cum ar fi sinonimi. Cu toate acestea, situația a fost diferită de-a lungul istoriei.

Termenul „etic” sau „etică” provine din cuvântul grec *ethos*. Termenul „morală” sau „moralitate” provine din cuvântul *mores*. Diferența dintre ei este că *ethos-ul* unei societăți sau culturi are de-a face cu filozofia ei fundamentală, cu conceptul de valori și cu felul în care înțelege legăturile funcționale din această lume. Există un sistem valoric filozofic care formează *ethos-ul* fiecărei culturi din lume. Pe de altă parte, *mores* are de-a face cu

obiceiurile, tradițiile și formele normale de comportament care se regăsesc într-o anumită cultură.

În prima situație, etica este denumită *știință normativă*; ea este studiul normelor sau standardelor prin intermediul cărora lucrurile sunt măsurate și evaluate. Moralitatea, pe de altă parte, este ceea ce am denumi *știință descriptivă*. O știință descriptivă este o metodă de a descrie felul în care lucrurile operează sau se comportă. Etica are de-a face cu imperativele, iar moralitatea cu indicativele. Ce vrem să spunem prin asta? Etica se concentrează pe „ce trebuie să faci”, pe când moralitatea fotografiază „ce anume faci”.

Etica sau *ethos-ul* este normativă și imperativă. Ea se ocupă cu ceea ce omul *trebuie* să facă. Moralitatea descrie ce *face* omul în fapt. Aceasta este o diferență importantă, îndeosebi când o înțelegem în lumina credinței noastre creștine și în lumina faptului că cele două concepte sunt confundate, unite și amestecate în mințile celor din lumea contemporană.

Ceea ce a rezultat din confuzia între etică și moralitate putem denumi „moralitatea statistică”. Acesta este locul unde ceea ce este considerat normal devine normativ. Iată cum funcționează asta în practică: pentru a descoperi ce este normal în societate, facem o cercetare statistică, un sondaj de opinie sau studiem ce anume fac oamenii. De exemplu, să zicem că descoperim că majoritatea tinerilor folosesc marijuana. Apoi

tragem concluzia că, în acest moment din istorie, este normal ca adolescentul din societatea americană să se complacă în folosirea marijuanei. Dacă este normal, atunci considerăm că este ceva bun și corect.

În final, știința eticii se preocupă de ceea ce este drept, iar moralitatea de ceea ce societatea acceptă ca fiind drept. În majoritatea societăților, când ceva este acceptat, este considerat drept. Dar adeseori acest lucru provoacă o criză pentru creștini. Când normalul devine normativ, când ceea ce *este* determină ceea ce *trebuie* să fie, noi, creștinii, putem să ne descoperim înotând din greu împotriva curentului societății.

Conceptul creștin de etică se află într-o coliziune frontală cu mare parte din ceea ce este exprimat în societate ca moralitate. Acest lucru se petrece pentru că stabilim binele și răul pe baza a ceea ce fac oamenii. De exemplu, dacă studiem datele statistice, vom vedea că toți oamenii mint într-un anumit moment sau altul. Asta nu înseamnă că toți oamenii mint întotdeauna, ci că toți oamenii s-au complăcut în minciună într-o circumstanță sau alta. Dacă privim statistic la aceste lucruri, am spune că 100% dintre oameni se complac în minciună, și pentru că 100% înseamnă toți, ar trebui să ajungem la concluzia că ar fi perfect normal ca toți să spună minciuni. Și nu doar normal, ci perfect omenește. Dacă vrem să fim pe deplin umani, ar trebui să ne încurajăm în direcția minciunii. Desigur, asta este ceea ce

numim argument de tipul *reductio ad absurdum*, când tragem concluzia logică a unui lucru și arătăm cât de absurd este. Dar asta nu se petrece în mod obișnuit în societatea noastră. Astfel de probleme evidente în dezvoltarea unei moralități statistice sunt ignorate adesea. Biblia spune că noi tindem către minciună, și totuși ne cheamă la un standard mai înalt. Creștini fiind, caracterul lui Dumnezeu alimentează *ethos-ul* sau etica noastră finală, cadrul fundamental prin care deosebim binele, răul și ceea ce Îi este plăcut Lui.

Când ajungem la datoria fiecărui creștin de a umbla în neprihănire, de a căuta etica sănătoasă, există două aspecte importante. Primul aspect este că trebuie să știm ce este binele, să înțelegem cu mintea ce anume ne cere Dumnezeu și ce Îi face plăcere. Dar să presupunem că avem o înțelegere clară a Legii lui Dumnezeu și că știm sigur ce anume cere El de la noi. Din nefericire, aceasta este doar jumătate din luptă.

Al doilea aspect cu care noi, creștinii, ne confruntăm este nevoia de a avea curajul etic de a face ce știm că este drept. Vreau să ridic aici o întrebare practică: Oare facem noi întotdeauna ce știm că este drept? Bineînțeles că nu. Niciunul dintre noi nu face continuu ce ar trebui să facă. Nu este suficient să știm ce este binele, dacă ne lipsește curajul moral de a face acest bine în practică.

Când ne uităm la chestiunea cunoașterii principiilor pe care Dumnezeu le instituie pentru copiii Lui, întâlnim

adesea oameni care tratează aspectele etice într-o manieră prea simplistă. Ne referim uneori la o persoană ca fiind „prea în alb și negru”, cu sensul că nu vede nuanțe intelectuale sau zone gri. Acest tip de persoană este considerată în general copilăroasă intelectual, și uneori asta este și realitatea. Din nefericire, însă, putem merge și la extrema cealaltă și să celebrăm existența și confuzia zonelor gri ca un scop în sine.

Există căi diferite de a vorbi despre zone gri în etică. Pe de o parte, gri poate avea sensul acelor lucruri despre care Biblia spune că sunt aspecte *adiaforice*. Acest termen se referă la comportamentul exterior care nu are nicio conotație etică în sine. Se poate spune că acestea sunt chestiuni neutre din punct de vedere moral. În cercurile creștine există discuții frecvente pe această temă. O școală de gândire spune că există prea multe lucruri despre care Biblia nu spune nimic și ar susține că, în aceste domenii, libertatea de conștiință ar trebui să domnească. Pe de altă parte, există cei care susțin cu îndârjire că nu există nimic neutru sub soare. Dumnezeu Își cheamă copiii să-și trăiască toată viața spre gloria Lui; astfel, nu există situații lipsite de conotații etice.

Ambele poziții menționate mai sus nu pot fi adevărate în întregime și în același timp, dar fiecare poate avea ceva bun în ea. Îi înțeleg pe cei care insistă să facem totul spre gloria lui Dumnezeu. Biblia este clară în acest sens. Pe de altă parte, ea ne spune și că anumite lucruri

sunt *adiaforice* în sine, cum ar fi carnea închinată idolor. Această chestiune nu are nicio greutate etică atunci când o analizăm separat de orice alt lucru. Ceea ce facem cu cartea jertfită idolilor este lucrul care îl interesează pe Dumnezeu.

Haideți să luăm un alt exemplu. Jocul de tenis de masă nu este nici interzis, nici poruncit în Sfânta Scriptură, astfel că, în sine, el este neutru moral. Dar cineva poate deveni atât de dependent de jocul de tenis de masă, încât să își neglijeze toate responsabilitățile zilnice pentru că, nu-i așa, el este mereu la masa de tenis. În acest caz, tenisul de masă a trecut de la un act *adiaforic* la un act păcătos.

Zona gri este alcătuită din ceea ce noi am putea numi „zona ignoranței”. Aceasta este o zonă a confuziei care există în mințile noastre în legătură cu principiile etice. Eu înțeleg că oamenii care văd totul în alb și negru pot fi deranjați uneori, dar când vine vorba de judecăți etice, sunt convins că nu există zone gri în mintea lui Dumnezeu. Din punct de vedere etic, orice lucru pe care îl fac fie Îi este plăcut lui Dumnezeu, fie nu. Dar Dumnezeu nu a specificat voia Lui în alb-și-negru pentru fiecare circumstanță imaginabilă. Există multe probleme etice cu care ne confruntăm în fiecare zi, care nu sunt deloc ușoare.

De exemplu, este foarte clar că furtul este un lucru greșit potrivit Bibliei. Mai știm și că dărnicia față de săraci este ceva bun înaintea Domnului. Dacă ai întreba

zece creștini dacă furtul ar fi un lucru bun, în general ei vor fi de acord că hoția este păcat. Dacă i-ai întreba dacă este bine să îi ajutăm pe săraci, ți-ar spune că este un act de dragoste și că este ceva minunat. Dar oare cum stau lucrurile cu plata taxelor? În acest domeniu, guvernul ia bani de la un grup de oameni și îi împarte altui grup. Aici avem de-a face cu un transfer forțat de avuție de la un grup la altul. Este un lucru bun sau unul rău? Este acesta furt sau act de caritate? Poate că nu este atât de ușor să deosebim dacă această practică este greșită sau nu.

Friedrich Nietzsche, faimosul filozof nihilist, spunea că cel mai fundamental aspect al naturii omului este ceea ce el a descris ca „voința de a-și manifesta puterea”, un lucru intrinsec și inerent omului. El a spus că oamenii au o poftă de a cuceri, și dacă vrem să înțelegem omul, trebuie să îi cântărim acțiunile în termenii acestei tânjiri primordiale, fundamentale, pasionate și mistuitoare de a cuceri alți oameni. Această dorință de a-și manifesta puterea este responsabilă pentru violența, vărsarea de sânge și războaiele care au pătat istoria civilizației.

Desigur, noi știm că pofta după stăpânire este păcat. Cu toate acestea, dacă analizăm conceptul biblic despre om, vedem că Dumnezeu a pus în om o aspirație după însemnătate. Noi avem o dorință și tânjire interioară după a avea o existență cu sens, iar acesta este un

lucru bun. Dar dacă luăm un lucru bun și îl distorsionăm astfel încât dorința noastră după o viață cu sens devine dominantă până acolo încât îi rănește pe alții, ea depășește măsura. Când trece dincolo de linia de demarcație, ea se vede clar ca un lucru greșit. Dar înainte de a trece această linie de demarcație – când încă se află în zona gri – aceea este zona în care noi suntem încurcați în gândirea noastră.

Cum vom putea fi vreodată în stare să vedem clar linia între neprihănire și răutate dacă nu suntem bine echipați cu instrumentele revelației divine? Fără a ști ce spune Cuvântul lui Dumnezeu, înaintea noastră se vor afla prea multe zone gri. Totuși, Biblia nu ne dă doar unul sau două principii, ci mult mai multe, așa că este nevoie de efort ca să înțelegem și să aplicăm ceea ce ea ne învață în domeniul eticii. Cu cât ne însușim mai multe principii biblice, cu atât mai bună va deveni înțelegerea noastră legată de aspectele etice ale vieții.

Capitolul 4

DISTORSIUNEA LEGALISMULUI

Când vine vorba de Legea lui Dumnezeu și etică, creștinii sunt tentați să cadă pradă uneia din două distorsiuni răspândite. Aceste dezastre care pot să îi prindă în capcană pe creștinii care caută să trăiască o viață evlavioasă sunt legalismul și antinomianismul. Vom analiza antinomianismul – „anti-lege” - în următorul capitol. În acest capitol ne vom îndrepta privirile către legalism.

Ai fost acuzat vreodată de legalism? Acest cuvânt este folosit adesea încorect în subcultura creștină. De exemplu, unii oameni l-ar putea numi pe cineva legalist pentru că îl consideră îngust la minte. Totuși, termenul *legalism* nu se referă la îngustimea minții. În realitate, legalismul se manifestă în multe modalități subtile.

În esență, legalismul implică scoaterea Legii lui Dumnezeu din contextul ei original. Unii oameni par preocupați în viața creștină de ascultarea de reguli și porunci, astfel că ei concep creștinismul ca pe o listă de ce să faci și ce nu, un set rece și mort de principii morale. Aceasta este o formă de legalism, în care omul este

preocupat doar de păzirea Legii lui Dumnezeu ca scop în sine.

Desigur că pentru Dumnezeu contează dacă ascultăm de poruncile Lui. Totuși, există mai multe aspecte în legalism, pe care nu pot să nu le discut. Dumnezeu a dat legi cum ar fi Cele 10 Porunci, în contextul legămintelor. În primul rând, Dumnezeu a fost bun. El Și-a răscumpărat poporul din robia egipteană și a intrat într-o relație iubitoare cu Israel, una de tipul tată-fiu. Doar după instituirea relației bazate pe har a început Dumnezeu să definească legile specifice care erau pe placul Lui. În școală am avut un profesor care spunea: „Esența teologiei creștine este harul, iar esența eticii creștine este recunoștința”. Legalismul izolează porunca de Dumnezeu care a dat-o. El nu caută atât de mult să asculte de Dumnezeu sau să Îl onoreze pe Hristos pe cât caută să asculte de reguli izolate de orice relație personală. Pentru legalist nu există dragoste, bucurie viață sau pasiune. Totul este o formă seacă și mecanică de păzire a Legii, pe care o putem numi *externalism*. Legalistul se concentrează doar pe ascultarea de reguli, distrugând contextul mai larg al dragostei lui Dumnezeu și al răscumpărării, context în care El a dat Legea Sa de la bun început.

Pentru a înțelege al doilea tip de legalism, trebuie să ne amintim că Noul Testament face deosebire între litera Legii (forma ei exterioară) și spiritul legii. A doua formă de legalism desparte litera Legii de spiritul ei. El

presupune ascultarea de literă, dar încalcă spiritul. Există doar o deosebire subtilă între această formă de legalism și cea menționată anterior.

Cum poate cineva să păzească litera legii, dar să îi încalce spiritul? Să presupunem că unui om îi place să-și conducă mașina la viteza minimă cerută prin lege, indiferent de circumstanțele în care conduce. El se află pe o autostradă, iar viteza minimă este de 60 km/h, așa că el conduce la 60 km/h, nu mai puțin. El face acest lucru chiar și în timpul unei ploi torențiale, când a conduce la această viteză, chiar dacă este minimă, îi pune pe alți oameni în pericol pentru că ei au avut bunul simț de a încetini și de a conduce la 30 km/h așa încât să nu derapeze pe șosea. Omul care insistă pe o viteză de 60 km/h chiar și în aceste condiții își conduce mașina doar pentru plăcerea proprie. Cu toate că, pentru un om care îl observă din exterior, el poate părea un individ scrupulos în ascultarea lui civilă, această ascultare este doar una exterioară, fiindcă lui nu-i pasă de scopul cu care a fost dată legea. Acest al doilea fel de legalism ascultă de cerințele exterioare, însă inima lui este departe de orice dorință de a-L onora pe Dumnezeu, de intenția Legii Sale sau de Hristos.

Acest tip de legalism poate fi ilustrat prin fariseii care L-au confruntat pe Isus pentru că vindecase în ziua Sabatului (Matei 12:9-14). Ei erau preocupați doar de litera Legii, astfel că evitau orice lucru care li se părea

truditor. Acești învățători ratau spiritul Legii, care era împotriva muncii inutile pentru ocrotirea vieții, nu împotriva eforturilor de a-i vindeca pe bolnavi.

Al treilea tip de legalism adaugă regulile oamenilor la Legea lui Dumnezeu și le tratează ca și cum ar fi divine. Acesta este cel mai obișnuit și mai distrugător fel de legalism. Isus i-a mustrat pe farisei în această privință, spunând: „Voi promovați tradiții omenești ca și cum ar fi Cuvântul lui Dumnezeu”. Noi nu avem niciun drept să punem restricții asupra oamenilor, acolo unde Dumnezeu nu a statuat nimic de acest fel.

Fiecare biserică are dreptul de a-și stabili propriile reguli în anumite domenii. De exemplu, Biblia nu spune nimic despre băuturile răcoritoare de pe holul bisericii, dar biserica are orice drept de a reglementa astfel de chestiuni. Dar atunci când noi folosim aceste reguli omenești și le facem obligatorii asupra conștiinței omului într-o modalitate ultimativă, folosindu-le ca pe un indicator al mântuirii cuiva, ne aventurăm periculos în teritoriul care Îi aparține doar lui Dumnezeu.

Mulți oameni cred că esența creștinismului este să ascuți de regulile corecte, chiar dacă vin din afara Bibliei. Exemplu, Biblia nu spune că nu putem juca cărți sau că nu putem bea un pahar de vin la cină. De aceea, nu putem face din aceste chestiuni testul exterior al creștinismului autentic. Aceasta ar însemna ar fi o încălcare periculoasă a Evangheliei, pentru că ar înlocui

roadele reale ale Duhului cu tradiția omului. În acest fel, noi ajungem să ne apropiem periculos de blasfemie reprezentându-L greșit pe Hristos. Acolo unde Dumnezeu a dat libertate, noi nu ar trebui niciodată să îi înrobim pe oameni cu reguli omenești. Trebuie să fim atenți să luptăm împotriva acestei forme de legalism.

Evanghelia cheamă oamenii la pocăință, sfințenie și evlavie. Din acest motiv, lumea consideră că Evanghelia este ofensatoare. Dar vai de noi dacă adăugăm la acea ocară lucruri inutile distorsionând natura adevărată a creștinismului prin amestecarea lui cu legalism. Datorită faptului că religia creștină este preocupată de moralitate, neprihănire și etică, dacă nu suntem atenți, putem trece foarte ușor și subtil de la preocuparea pasionată pentru moralitatea evlavioasă la legalism. Dar aceasta este o distorsiune gravă. Ea este o distorsiune mai degrabă înspre dreapta decât înspre stânga, dar distorsiunile există în ambele direcții.

În strânsă legătură cu aceasta este forma de legalism care face din lucruri minore chestiuni majore, tactică pe care fariseii o stăpâneau foarte bine. Isus le-a spus: „Vai de voi, cărturari și farisei fățarnici! Pentru că voi dați zeciuală din izmă, din mărar și din chimen, și lăsați nefăcute cele mai însemnate lucruri din Lege: dreptatea, mila și credințioșia” (Matei 23:23). Observați felul în care Isus i-a complimentat pentru că ascultau de anumite cerințe ale Legii. Ei își dădeau zeciuală. Ultimul

raport pe care l-am văzut indica faptul că doar patru la sută dintre membrii bisericilor din Statele Unite își dau zeciuiala. Noi nu ascultăm de Dumnezeu nici măcar în chestiunile mai neînsemnate, dar cel puțin fariseii își aduceau zecile la biserică. Ei nu Îl furau pe Dumnezeu. Chiar și așa, ascultarea de Dumnezeu doar în aspectele neînsemnate nu este suficientă. Ascultarea în aspectele mărunte este doar punctul de plecare.

De ce oare facem din lucruri exterioare și simpliste, cum ar fi dansul sau jocul de cărți, testul creștinismului autentic? Trebuie să luăm în considerare această simplă chestiune: Este mai ușor să fii cunoscut pentru onoarea ta, pentru încredere, pentru dreptate și îndurare, sau pentru că te conformezi lucrurilor exterioare? Este mai ușor să îți iubești vrăjmașii sau să nu fumezi, să nu bei și să nu dansezi? Într-un fel, cele de pe urmă sunt toate lucruri minore. Biblia spune că Împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură. Da, este un păcat să fii lacom sau să te îmbeți, dar chestiunile de care Dumnezeu ne-a chemat să fim preocupați pasional sunt mult mai importante. Ele au de-a face cu integritatea, dreptatea, îndurarea și ajutorarea unei lumi aflată în dureri. Este mult prea simplu să distorsionăm etica biblică prin felul de legalism care face din lucrurile mărunte chestiuni majore.

Un ultim fel de legalism este cel pe care eu îl numesc „ocolism”. Fariseii erau maeștri în interpretarea

Legii și în crearea căilor ocolitoare ca să nu asculte de ea. De exemplu, Legea spunea că nu poți merge mai mult de o milă în jurul locuinței într-o călătorie de Sabat. Legal vorbind, reședința cuiva era locul unde se aflau posesiunile acelei persoane. Așadar, dacă fariseii voiau să facă o călătorie de șase mile în ziua Sabatului, în decursul săptămânii se îngrijeau să plătească pe cineva care lua periuțele lor de dinți și le așeza câte una sub câte o piatră așezată de-a lungul drumului, din milă în milă, până la destinația dorită. Plasând acea periuță de dinți sub piatră, fariseul își stabilea, tehnic vorbind, reședința acolo. În felul acesta, el considera că nu călătorea niciodată mai mult de o milă depărtare de la reședința lui. Această călătorie încălca ideea drumului făcut în ziua Sabatului ocolind Legea printr-un artificiu tehnic.

Dumnezeu vrea să ascultăm de Legea Lui dintr-o inimă care dorește să-I fie pe plac. Trebuie să fim atenți la distorsiunea legalismului, dar trebuie să fim atenți și la eroarea din cealaltă direcție, antinomianismul, către care ne vom îndrepta atenția în capitolul următor.

Capitolul 5

DISTORSIUNEA ANTINOMIANISMULUI

În capitolul anterior ne-am îndreptat privirile către prima dintre cele două distorsiuni care ne îndepărtează de o viață de evlavie și neprihănire. Am analizat diferitele tipuri de legalism care distorsionează neprihănirea autentică. În acest capitol vom analiza eroarea de la polul opus, anume problema *antinomianismului*.

Ce este antinomianismul? *Anti* este prefixul din limba greacă având sensul de „împotrivă”, iar *nomian* provine din termenul grec *nomos*, care înseamnă „lege”. Astfel, antinomianismul are sensul de a fi „împotriva legii”. Atunci când am analizat problema legalismului, vă amintiți că am spus că este important să înțelegem că există diferite varietăți de legalism. Nu este suficient să avem o înțelegere superficială a legalismului. Trebuie să fim preciși în gândirea noastră și să vedem diferențele așa cum se manifestă ele. Același lucru este aplicabil și în cazul antinomianismului. Există feluri diferite de antinomianism, și fiecare își are variațiile subtile și dimensiuni atrăgătoare.

Prima formă de antinomianism este *libertinismul*. Întrucât îndreptățirea noastră este doar prin credință, nu prin faptele Legii, un creștin libertin ar putea să își închipuie că el este sub har și, astfel, este scutit total de datoria de a asculta de poruncile lui Dumnezeu. Libertinismul devine un permis pentru păcat, așa că el ilustrează în realitate libertatea dusă la extrem. Libertinul poate fi ispitit să creadă că dragostea lui față de păcat și dorința lui Dumnezeu de a ierta constituie o combinație foarte bună. Dumnezeu face ceea ce Îi place, iar păcătosul face ceea ce iubește. O persoană care are o astfel de înclinație ratează să-și amintească ceea ce scria Pavel în cartea Romani: „Ce vom zice dar? Să păcătuim mereu, ca să se înmulțească harul?” (Rom. 6:1). Pavel răspunde la acea întrebare retorică afirmând cu alte cuvinte: „Să ne ferească Dumnezeu să ajungem vreodată la o astfel de concluzie!” Din nefericire, aceasta este filozofia libertinului. El vede răscumpărarea lui de sub blestemul Legii ca pe un permis de a păcătui.

Să luăm în considerare și ceea ce a spus Petru: „Căci voia lui Dumnezeu este, ca, făcând ce este bine, să le astupați gura oamenilor neștiutori și proști. Purtați-vă ca niște oameni slobozi, fără să faceți din slobozenia aceasta o haină a răutății, ci ca niște robi ai lui Dumnezeu” (1 Petru 2:15-16). Sună aproape contradictoriu ca Petru să ne descrie simultan ca oameni liberi dar robi ai lui Dumnezeu. Noi nu înțelegem adevărata

libertate decât când suntem robi ai lui Hristos. Petru îi avertizează pe cei care își folosesc libertatea ca pe o permisiune de a face răul.

Al doilea fel de antinomianism este ceea ce eu numesc *spiritualismul gnostic*. În primele două secole, unul dintre cei mai periculoși rivali ai credinței creștine a fost gnosticismul. Gnosticii și-au luat numele de la termenul grec care are sensul de cunoaștere – *gnosis*. Ei credeau că aveau acces la forme speciale de cunoaștere, lucru inaccesibil altora. Ei își închipuiau că aveau autoritatea de a recomanda anumite forme de comportament necreștin pentru că ei plecau de la prezumția că se află în posesia unei cunoștințe mai înalte, una secretă și ezoterică.

În secolul XXI noi nu mai avem gnostici în același fel în care aceștia se manifestau în urmă cu 2000 de ani, dar erezia gnostică este vie și azi. În fapt, spiritul gnostic al eticii este epidemic în creștinismul evanghelic. Dar unde vedem dovada acestui spirit gnostic?

Doar trebuie să te gândești la cât de des i-ai auzit pe oameni spunând: „Duhul m-a îndemnat să fac una sau alta”. Aici trebuie să fim foarte atenți. Este adevărat că Dumnezeu Duhul Sfânt ne călăuzește, dar principalul sens al călăuzirii Duhului Sfânt nu este să ne îndemne să ne căsătorim cu o persoană sau alta, sau să ne călăuzească spre Cincinnati sau Chicago. Principalul lucru către care Duhul ne călăuzește este spre sfințenie

și ascultare. Trist este că mulți creștini aruncă o haină de spiritualitate asupra deciziilor lor etice așa încât să oprească eficient criticile înainte chiar ca acestea să se facă auzite.

Desigur, Duhul ne călăuzește către anumite alegeri specifice pe care le facem în viață, cum ar fi soția sau soțul, o slujbă nouă sau un loc nou în care să trăim. Dar este mult prea ușor să respingi orice discuție despre alegerile pe care le faci prin a spune pur și simplu: „Dumnezeu mă cheamă să fac...” Cine ar îndrăzni să conteste chemarea făcută de Dumnezeu? Acest lucru poate să devină ușor o fugă păcătoasă de responsabilitate, circumstanță în care folosim un limbaj spiritual pentru a evita să dăm socoteală în comunitatea creștină. Există momente când ar trebui să ni se ceară să dăm motive serioase pentru care vrem să facem un lucru anume.

Este important de reținut că, în sine, călăuzirea Duhului Sfânt nu este antinomianism. Nu există nimic împotriva Legii să fii călăuzit de Duhul Sfânt. Se presupune că noi trebuie să urmăm călăuzirea Duhului lui Dumnezeu. Ceea ce devine devastator este să facem lucruri care încalcă în mod clar principiile revelate și poruncile descoperite din Cuvântul lui Dumnezeu, după care să avem îndrăzneala să ne apărăm acele acțiuni pretinzând că Duhul Sfânt ne-a îndemnat să le facem. Știu de un creștin care a ajuns implicat într-o problemă morală care constituia o încălcare directă a Legii lui

Dumnezeu. El știa că aceasta era situația, dar era atât de prins în acel lucru, încât s-a apărut spunând că se rugase pentru acel lucru și pretindea că Dumnezeu i-ar fi dat permisiunea făcând o excepție de la Legea Lui. Acel om se amăgea singur și, în același timp, aducea ocară asupra Duhului Sfânt.

Dumnezeu Duhul Sfânt nu ne călăuzește către încălcarea Legii Lui. Noi suntem chemați însă să cercetăm duhurile. Un duh care vine de la Dumnezeu este în acord cu mărturia Duhului Sfânt, care ne-a dat Scripturile. Trebuie să fim atenți la acest fel de spiritualitate care confundă dorințele noastre cu acțiunea călăuzirii Domnului. Aceasta este o formă mascată de antinomianism.

Al treilea tip de antinomianism este *situaționismul*. Poate că ai auzit de expresia familiară *etica situațională*. Această filosofie a fost dezvoltată de Joseph Fletcher. El a căutat să facă din dragoste norma cea mai înaltă, superioară tuturor celorlalte. El căuta un fel de cale de mijloc între cele două pericole, legalismul și antinomianismul, și a afirmat că singurul lucru absolut era legea absolută a iubirii. Toate celelalte legi, susținea el, se supun legii dragostei și ar trebui încălcate dacă poate fi găsită o modalitate de a acționa mai bună și mai iubitoare. Fletcher dorea să găsească cel mai bun rezultat al unei anumite situații prin a înălța legea dragostei.

Se poate ca această perspectivă să sune bine, dar este problematică. Noi nu trebuie să spunem niciodată

că celelalte legi ale Scripturii sunt negociabile sau că se reduc la o perspectivă prost gândită despre dragoste. Fletcher a spus că noi ar trebui să facem ceea ce *pare* corect într-o anumită situație. Noi trebuie să facem ceea ce dragostea ne-ar cere să facem. Dar Biblia nu spune ce *pare* să fie dragostea, ci ea definește ce *este* dragostea.

Dați-mi voie să ilustrez. Pavel le scria efesenilor: „Urmați dar pilda lui Dumnezeu ca niște copii preaiubiți. Trăiți în dragoste, după cum și Hristos ne-a iubit, și S-a dat pe Sine pentru noi ca un prinos și ca o jertfă de bun miros lui Dumnezeu” (Efes. 5:1-2). Acum priviți la următorul verset: „Curvia, sau orice altfel de necurăție, sau lăcomia de avere, nici să nu fie pomenite între voi, așa cum se cuvine unor sfinți” (Efes. 5:3). Apostolul îi îndemna să umble în dragoste, dar ce înseamnă să umbli în dragoste? Înseamnă să nu te implici niciodată în imoralitate sexuală. El a adăugat o interdicție împotriva imoralității sexuale și a exprimat-o ca pe o interdicție universală. Aceasta definește ceea ce dragostea cere, dar din partea lui Fletcher nu am fi primit decât jumătate din ceea ce ne învață Scriptura. Dacă am fi urmat raționamentul lui Fletcher, am fi ajuns la cel mai vechi argument pe care bărbații l-au folosit ca să seducă femeile: „Dacă mă iubești, vei...” Noi trebuie să știm că, dacă dragostea nu este informată iar conținutul ei ne este dat pur și simplu prin ceea ce ni se pare drept, potrivit preferințelor personale, subiective, situația devine norma

finală, nu Cuvântul lui Dumnezeu. Prin contrast, Dumnezeu ne spune ce anume ne cere dragostea cu adevărat.

Etica situațională este în mod clar antinomiană. Prin propria mărturie, ea reduce Legea lui Dumnezeu la o singură prescripție – legea dragostei. Bineînțeles că Noul Testament se concentrează pe dragoste și spune că dragostea este sumarul Legii. Chiar Augustin a spus: „Iubește-L pe Dumnezeu și fă ce-ți place”. Dar atunci când Augustin a definit ce voia să spună prin acea afirmație, el a spus că, dacă Îl iubești pe Dumnezeu, lucrurile care Îi fac plăcere vor fi și lucrurile care îți vor plăcea ție. Cum ai putea să știi ce Îi place lui Dumnezeu, dacă nu vei studia atent Legea lui Dumnezeu? Isus a spus: „Dacă Mă iubiți, veți păzi poruncile Mele” (Ioan 14:15). Poruncile izvorăsc din dragoste, iar creștinul legat de legea dragostei este un creștin care recunoaște autoritatea normativă a poruncilor lui Isus. Aceasta este problema pe care o am cu noua moralitate. Cine este Domn? Cine are dreptul să ne impună obligații? Dumnezeu are dreptul, Dumnezeu poate și Dumnezeu a făcut aceasta.

Capitolul 6

GRADE DE PĂCAT

O chestiune importantă și practică pe care trebuie să o tratăm înainte de a încheia analiza noastră despre cum să ne formăm o conștiință creștină este să vedem dacă există grade de păcat și neprihănire. Societatea seculară pare să manifeste o înțelegere foarte deficitară legată de etica biblică. Nu cu mult timp în urmă am citit un eseu interesant scris de un psihiatru renumit, care era deranjat de creștinism. El își exprima îngrijorarea că, în meseria lui, trata zilnic oameni care erau nevrotici, uneori chiar psihotici, ca rezultat al incapacității lor de a-și gestiona vinovăția. Că veni vorba, te-ai întrebat vreodată câte probleme din psihiatrie au de-a face cu chestiunea vinovăției? Există un sens potrivit căruia un medic trebuie să fie preocupat de etică, de relația dintre bine și rău, și de impactul puternic al vinovăției asupra personalității omului.

Acest psihiatru și-a scris eseu în într-o notă critică față de învățăturile etice ale lui Isus. În mod obișnuit, cei care sunt cei mai ostili față de Isus, față de biserică și față de creștini au cuvinte bune la adresa lui Isus ca învățător etic. Aceștia nu cred că El este divin, nici că

este Mântuitorul lumii, însă acceptă că El este cel mai mare învățător etic care a trăit vreodată. Dar nu și acest doctor. El lăsat garda jos și a spus clar că Isus nu ar fi un mare învățător în domeniul etic.

Acest psihiatru i-a îndreptat pe cititorii lui către Predica de pe Munte și a spus că aceasta constituie elementul central al învățaturii etice a lui Isus. Doctorul a pus sub semnul întrebării motivele pentru care noi Îl luăm în seriozitate pe Isus în ce privește învățătura Lui. De ce, se întreba el, este Isus un învățător moral deosebit, dacă a spus că este la fel de rău să poftești după o femeie după cum este rău să comiți adulter, sau că este la fel de rău să urăști pe cineva precum este să ucizi? Psihiatrul pretindea că o astfel de etică este o nebunie. El se întreba cum era posibil ca un om cu adevărat înțelept să pună pe picior de egalitate aceste acțiuni diferite. Pofta poate fi rea, dar consecințele ei sunt cu adevărat diferite prin comparație cu adulterul cu fapta. Același lucru se aplică mâniei și uciderii. Psihiatrul era confuz în legătură cu motivele pentru care oamenii Îl ridică pe Isus la rangul de mare învățător etic.

Într-un anumit aspect, am înțeles consternarea celui psihiatru. Dacă Isus din Nazaret ar fi propovăduit vreodată că adulterul nu este mai rău decât pofta și că uciderea nu este mai rea decât ura, aș fi fost la fel de uimit pe cât era psihiatrul de prețuirea acordată învățăturilor etice ale lui Isus. Dar realitatea este că Isus n-a

spus niciodată că este la fel de rău să poftești după cum este să comiți adulter, sau că este la fel de rău să fii mâniaș după cum este să comiți crimă.

De ce ar ajunge cineva la ideea că Isus spunea că nu există deosebiri între cele două? Eu cred că o astfel de concluzie izvorăște dintr-o simplă citire eronată a Predicii de pe Munte. În acea predică, Isus se ocupa de farisei și de învățătura lor. El a spus: „Ați auzit că li s-a zis celor din vechime: ‚Să nu ucizi; oricine va ucide, va cădea sub pedeapsa judecății’. Dar Eu vă spun că oricine se mânie pe fratele său, va cădea sub pedeapsa judecății; și oricine îi va zice fratelui său: ‚Prostule!’ va cădea sub pedeapsa Soborului; iar oricine-i va zice: ‚Nebunule’, va cădea sub pedeapsa focului gheenei” (Matei 5:21-22). Tot așa, Isus a mai spus: „Ați auzit că li s-a zis celor din vechime: ‚Să nu preacurvești’. Dar Eu vă spun că oricine se uită la o femeie, ca s-o poftască, a și preacurvit cu ea în inima lui” (Matei 5:27-28). De fapt, Isus n-a spus niciodată că este la fel de rău să urăști după cum este să ucizi. Mai mult, nu putem extrage acest lucru în mod legitim din învățăturile Lui. Atunci care era ideea Lui?

Să ne gândim la o linie continuă. La extremitatea stângă a ei putem avea cel mai ticălos act, care ar putea fi actul fizic de adulter. La extremitatea dreaptă am putea pune neprihănirea abstenenței adevărate. Există multe comportamente care se încadrează între acești poli. Un bărbat poate să sărute o femeie care nu îi este

soție. Acest lucru nu este totuna cu adulterul. El nu este relație sexuală. Relația poate să avanseze în mai multe etape și să ajungă la o implicare mai profundă, chiar sexuală. Relația poate începe ca un lucru inocent, cum ar fi o relație de prietenie corectă, dar prietenia poate avansa în etape în direcția unei relații ilicite, nepotrivite, care culminează cu actul fizic al adulterului. Există etape de-a lungul acestei căi, între neprihănire și actul ticălos al relației adultere. Pofta este în mod uzual una dintre aceste etape. Când pofta se naște în minte, acela este primul pas făcut în direcția ideii fanteziste care, în final, o sfârșește în adulter. Ideea pe care Isus a subliniat-o era că Legea lui Dumnezeu – „Să nu preacurvești” – nu este păzită complet dacă cineva se înfrânează doar de la actul fizic de adulter. Când Dumnezeu interzice adulterul, măsura deplină a acelei interdicții cuprinde în ea întreg complexul aceluia păcat, nu doar actul concret, ci toate lucrurile care contribuie la el. Dacă poftiți, Isus spune că nu ai împlinit întreaga măsură a Legii. Acesta este un element vital care ne ajută să înțelegem sensul cuvintelor lui Isus, pentru că, altfel, etica biblică nu ar avea nicio logică.

Istoric vorbind, atât romano-catolicismul cât și protestantismul au înțeles că există grade de păcat. Biserica Romano-Catolică face o deosebire între păcatul de moarte și păcatul care poate fi iertat. Esența acelei deosebiri este că există anumite păcate atât de grosolane,

atât de ticăloase și de grave, încât comiterea lor cu fapta este aducătoare de moarte în sensul că ucide harul îndreptăririi din sufletul credinciosului. În teologia catolică, nu orice păcat este devastator în acel grad. Există anumite păcate reale care pot fi iertate. Există păcate mai puțin grave în termenii consecințelor lor, dar ele nu au capacitatea de a ucide îndreptățirea, cum au păcatele de moarte.

Mulți protestanți evanghelici au respins ideea gradelor de păcat pentru că ei știu că reforma protestantă a respins deosebirea romano-catolică făcută între păcatele de moarte și păcatele ce pot fi iertate. Drept rezultat, ei au tras concluzia că, potrivit teologiei protestante, nu există deosebiri între păcate.

Trebuie să ne întoarcem și noi la gândirea reformatorilor. Jean Calvin a fost un critic vehement al Bisericii Romano-Catolice și al deosebirii pe care aceasta o face între păcatele de moarte și păcatele ce pot fi iertate. Calvin a spus că toate păcatele sunt aducătoare de moarte în sensul că merită să fie pedepsite cu moartea. Cartea lui Iacov ne amintește că „cine păzește toată Legea, și greșește într-o singură poruncă, se face vinovat de toate” (Iacov 2:10). Chiar și cel mai neînsemnat păcat este un act de trădare cosmică. Noi nu simțim gravitatea acțiunilor noastre în acest grad, dar afirmația rămâne adevărată.

Când eu păcătuiesc, aleg voia mea în fața voii Dumnezeuului atotputernic. Drept rezultat, spun în

esență că sunt mai inteligent, mai înțelept, mai drept și mai puternic decât Dumnezeu însuși. Calvin spunea că toate păcatele sunt aducătoare de moarte în sensul că Dumnezeu poate pe bună dreptate să ne distrugă pe fiecare dintre noi pentru cel mai însemnat păcat pe care l-am comis. În fapt, pedeapsa pentru păcat a fost dată în prima zi a creației omului: „dar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit” (Gen. 2:17). Totuși, Dumnezeu nu ne tratează întotdeauna potrivit dreptății. El ne tratează potrivit harului, permițându-ne să trăim, și El trece mai departe făcând răscumpărarea noastră. Calvin a spus că toate păcatele sunt aducătoare de moarte prin aceea că merităm moartea ca o consecință a lor, dar el a spus și că niciun păcat nu este aducător de moarte în sensul de a distruge harul mântuirii noastre. Da, noi trebuie să ne pocăim, dar harul care ne îndreptățește, pe care Duhul Sfânt ni-l aduce, nu poate fi ucis de păcatul nostru. Calvin și reformatorii au susținut insistent că există o diferență între păcatele mai mici și ceea ce noi denumim păcate grosolane și ticăloase.

Este important ca toți creștinii să înțeleagă această deosebire, așa încât să putem învăța să trăim în dragoste unii cu alții. Păcatul trivialității, prin care oamenii încep să insiste asupra greșelilor minore din comunitate, pot dezbină trupul lui Hristos. Rele foarte mari se produc atunci când astfel de lucruri sunt alimentate de focul

bârfei și al batjocurii. Noi suntem chemați la răbdare și toleranță față de eșecurile altor creștini. Nu înseamnă că am fi chemați să avem o atitudine laxă față de păcat, căci există anumite păcate enumerate în Noul Testament care sunt grave și nu trebuie permise în biserică. Adulterul este unul dintre acestea. Incestul necesită disciplina bisericii. Beția, uciderea și curvia sunt menționate repetat. Aceste păcate sunt atât de distrugătoare, întrucât ele atrag disciplina bisericii atunci când sunt descoperite.

Este clar că avem de-a face cu grade diferite de păcat atunci când analizăm avertismentele Scripturii. În Noul Testament există cel puțin 22 de referințe la grade de răsplăți care le vor fi date sfinților în cer. Există niveluri diferite, răsplăți diferite și roluri diferite în Rai. Biblia ne avertizează să nu adăugăm la severitatea judecății noastre. Isus i-a spus lui Pontiu Pilat: „cine Mă dă în mâinile tale, are un mai mare păcat” (Ioan 19:11). Isus măsoară și evaluează vinovăția, astfel că, odată cu vinovăția și responsabilitatea mai mari vine și o judecată mai severă. Aceasta este o temă care se regăsește peste tot în Noul Testament.

Ideea gradelor de păcat și răsplată este bazată pe dreptatea lui Dumnezeu. Dacă comit de două ori mai multe păcate decât un alt om, dreptatea cere ca pedeapsa să fie potrivită păcatelor. Dacă am fost de două ori mai evlavios decât o altă persoană, dreptatea cere să

primesc o răsplată mai mare. Dumnezeu ne spune că intrarea în Rai se va face doar pe baza meritelor lui Hristos, dar odată ce ajungem în Rai, răsplățile vor fi date pe baza faptelor noastre. Cei care au fost bogați în fapte bune vor primi o răsplată abundentă. Cei care au fost neglijenți și leneși în fapte bune vor avea parte de o răsplată mică în Rai. În același fel, cei care au fost vrăjmași înverșunați ai lui Dumnezeu, vor avea de suferit chinuri severe în Iad. Cei care au fost mai puțin împotriviți Lui vor avea de suportat o pedeapsă mai mică din mâinile lui Dumnezeu. El este perfect drept și, când va judeca, va ține cont de toate circumstanțele atenuante. Isus a spus: „Vă spun că, în ziua judecării, oamenii vor da socoteală de orice cuvânt nefolositor pe care-l vor fi rostit” (Matei 12:36).

De ce este important să subliniem acest lucru? Am vorbit adesea cu oameni care se luptau cu pofta și își spuneau în ei înșiși sau îmi spuneau: „Aș putea foarte bine să fac pasul înainte și să comit adulter, pentru că sunt deja vinovat de păcatul poftei. Nu pot fi într-o stare mai rea înaintea lui Dumnezeu, așa că mai bine fac și fapta”. Eu le răspund mereu astfel: „Ba poți ajunge într-o stare mult mai rea”. Judecata adulterului cu fapta va fi mult mai severă decât judecata poftei. Dumnezeu ne va trata la acel nivel, și este o nebunie ca un om care a comis o greșeală mai mică să spună: „Deja sunt vinovat; aș putea să trec la o formă mai gravă de păcat”. Dumnezeu să

ne ferească să gândim în felul acesta! Dacă gândim astfel, ne vom confrunta cu judecata dreaptă a lui Dumnezeu. Trebuie să ținem minte acest lucru atunci când căutăm să ne formăm o conștiință și un caracter creștin.

DESPRE AUTOR

Dr. R.C. Sproul a fost fondatorul și președintele Ligonier Ministries, păstorul fondator al Saint Andrew's Chapel din Sanford, Florida, primul președinte al Reformation Bible College și redactor șef al revistei *Tabletalk*. Programul său radio intitulat *Renewing Your Mind*, este transmis zilnic pe sute de posturi de radio din întreaga lume și poate fi ascultat online.

El a fost autorul a peste 100 de cărți, printre care *The Holiness of God, Chosen by God*, și *Everyone's a Theologian*.

El a fost recunoscut în lume ca argumentele sale articulate în apărarea ineranței Scripturii și a nevoii ca poporul lui Dumnezeu să fie întemeiat convingător în Cuvântul Lui.

MAGNA GRATIA

Noi vestim Evanghelia harului

Asociația MAGNA GRATIA este o organizație non-profit care își concentrează eforturile pe proclamarea Evangheliei prin literatură consecventă doctrinar, prin evanghelizare și echiparea bisericilor evanghelice de limba română.

Dacă ai fost binecuvântat citind această carte, poți ajuta la binecuvântarea altui credincios, prin unul sau mai multe lucruri, după cum urmează:

1) Recomandă mai departe această carte!

2) Vizitează paginile noastre de internet la adresa **magnagratia.org** și află mai mult despre lucrarea noastră, și citește GRATUIT cele peste 250 de cărți ale unora dintre cei mai buni autori creștini din istorie.

3) Rămâi conectat la noutățile MAGNA GRATIA abonându-te pe website, așa încât să fii anunțat când publicăm noi resurse și vizitând pagina noastră de Facebook la adresa www.fb.com/MagnaGratiaRomania.

4) Spune-le și altora despre lucrarea noastră.

5) Roagă-te pentru noi.

6) Donează și ajută-ne să mergem mai departe cu această lucrare. Donațiile se pot face online, la adresa www.magnagratia.org/donatii.html

Pentru orice alte informații, scrie-ne la contact@magnagratia.org. Mulțumim!

Ce este conștiința? Poți avea încredere în ea?

În Pinocchio, desenul animat clasic de la Walt Disney, Jiminy Cricket cânta spunând: "Conștiința să-ți fie mereu călăuză". Biblia arată cum conștiința omului este ceva real și important, dar și că ea ne poate duce pe căi rătăcitoare. Ea a fost încețoșată de păcat și ne poate spune că binele este rău și răul bine. De aceea, când ne putem baza pe conștiințele noastre?

În această carte, Dr. R.C. Sproul explică de ce trebuie să ne calibrăm conștiințele după Biblie. Prin aplicații practice, el demonstrează felul cum studiul Scripturii de ajută ca, prin harul lui Dumnezeu, să ne formăm o conștiință creștină matură.

Seria de cărți **Întrebări Cruciale**, de Dr. R.C. Sproul, oferă răspunsuri succinte la întrebări importante ridicate de creștini și de necredincioșii curioși deopotrivă.

Dr. R.C. Sproul a fost fondatorul Ligonier Ministries, păstorul fondator al Saint Andrew's Chapel din Sanford, Florida și primul președinte al Reformation Bible College. El a fost autorul a peste 100 de cărți, inclusiv *The Holiness of God*.

MAGNA GRATIA
magnagratia.org

**BIBLIOTECA
LIGONIER**